ולמאן דלא עייל כלל. ופליגי לית להו התחילו להתבטל בשביעית קאמר רחמנא מלות שביעית לימשך ליסורה עד חג הסוכות ולקלור: **לא ס"ד.** דלמעטי קרא מלא כשהגיעו שליש דמוכח קרא לאחריני: **וחג האסיף בצאת השנה מאי חג האסיף לימלמ.** דהסוח סם סוכות ומשום הבא בזמן אסיפה למה לי לכתוב אחד קרא תרי זימני הא כתיב בההוא קרא גופיה באספך את מעשיך: **אלא מאי אסיף קציר.** וס"ק ומא אחר הוא באספך אסיף אחר אחר הוא דאמר מן המעשיך אסיף אחר אחר מהא קאי קולר בו אימו מעשה הנכנסת אלא מעשה היוצאת ולמדך כאן שקציר החג הולך אחר זמנו שהוא בעצרה וקיס להו לרבנן שאמרו התבואה אחר שליש לכל תבואה שנקלרת בחג בידוע שהגיעה שליש לפני ר"ה: **וקא קרי ליה בצאת השנה.** שהיא מעשה היולאת אלמע תבואה אחר שליש: **וקיס להו לרבנן.** בתמיה וכי בקיאין הן בטיב גידול התבואה לדעת שאין התבואה רואיה לקלור בחג אלא בשליש אחרון בעצרה: **לא אסיף נפשך כר מהלכתא.** לפקפק בשיעור חכמים: **כל מדומסס כך הוא.** מלומלמת: **אסר קורטוב.** מדה קטנה מאד אחד מתר' בשמיעית בלוג: **כביצה** (ג) **אוכלים.** וקיס להו לרבנן[ה] שאין בית הבליעה מחזיק לא פחות ולא יותר מביצת תרגוגלת וכתיב בטומאת אוכלין (ויקרא יא) מכל האוכל אשר יאכל אוכל הנאכל בצמ אחת: **שלשה טפיחים על שלשה טפיחים מטפחים מדרס.** שיערו חכמים שבשיעור הזה רואי לגיבה: **לאו מילתא היא דאמרי.** שהקשתי לומר וקיס להו לרבנן בין שלש לשלשה מטלים דומלי קיס להו: **דעייל ניד נגרי.** שנתבטל עד שלא נאו לאתר: **קיריכם.** לאטית קנירכם ומארחי לקלור היא קרויה קציר: **ממחרת הפסח.** הוא יום הקרבת העומר ממחרת יום הראשון של פסח: **ולמאן עייל ולא קיס להו.** מקשינן דמילתיה דר' ירמיה הוא ואי ס"ד לא קיס להו דלמאן עייל ניד נכרי ולא הוה קיס להו: **ה"ג.** גרי תבואה שנקלרת בחג: **קיס להו.** שהגיעה שליש לפני ר"ה: **ולא קציר נברי.** ולא על גב דירוסה היא לסס מאבותיהם כדאיתא בע"ז פרק רבי ישמעאל (דף נג:) דאתר רחמנא ואתריהם תעברון בהם מכדי ירושה היא לסס מאבותיהם ואין לדם לוסר דבר שאינו שלו מ"מ יש לו במה שזרע ומ"מ (ד"ק) הכא שפיר משום לאמות הרשעים:

דאקריבו עומר וחדר אבול. הקשה ר' אברהם מן עזרא הא ממחרת הפסח היינו ט"ו בניסן אבול ממחרת שאיטת הפסח הכשהו בי"ד דלכתיב בפרשת מסעי ממחרת הפסח יצאו בני ישראל ביד רמה וזה היה בט"ו ומשיב לו ר"ת דה"ק קלא ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח כלומר מן היום מצות וקלוי דבול חדש מכאן ולהיות ט"ז לאקריבו עומר והדר אבול וה"ג משכאן ט"ז לאקריבו עומר והדר אבול זה פשוט דכתיב ואכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח אבול מעיקרא לא אבול דאקריבו עומר והדר אבלי מהיכן הקריבו אמר להן כל שלא הביא שליש ביד נברי ודלמא עייל ולא קיס להו ואלא קיס להו ודלמא לא עייל כלל אבל היכא דעייל ריבעא בין שליש לפחות משליש לא קיס להו לא סלקא דעתך דכתיב והעם עלו מן הירדן בעשור לאחדש ואי ס"ד דלא עייל כלל בחמשה יומי מי קא מליא אלא מאי דעייל רבעא או דנקא אכתי בחמשה יומי מי קא מליא אלא מאי אית לך למימר ארץ צבי כתיב בה ה"נ ארץ צבי כתיב בה מתקיף לה רבי חנינא ומי מצית אמרת דהאי אסיף קציר הוא והכתיב באספך מגרנך ומיקבך ואמר מר בפסולת גורן ויקב הכתוב מדבר א"ר זירא הא מילתא הואי בידן ואתא רבי חנינא שדא ביה נרגא אלא מנלן בדתניא רבי יונתן בן יוסף אומר ועשת את התבואה לשלש השנים אל

ודלמא לא עייל כלל וקאמר רחמנא תשמט ותיזיל עד חג הסוכות לא סלקא דעתך דכתיב [1]וחג האסיף בצאת השנה מאי אסיף אילימא חג הבא בזמן אסיפה הכתיב באספך אלא [ו]מאי אסיף קציר [2]וקיס להו לרבנן דכל תבואה שנקצרה בחג בידוע שהביאה שליש לפני ראש השנה וקא קרי לה בצאת השנה א"ל ר' ירמיה לר' זירא וקיס להו לרבנן בין שליש לפחות משליש א"ל [3]לאו אמינא לך [4]לא תפיק נפשך לבר מהלכתא כל [ז]מדות חכמים כן הוא [א]באברעים סאה הוא טובל בארבעים סאה חסר קורטוב אינו יכול לטבול בהן [5]כביצה מטמא טומאת אוכלין כביצה חסר שומשום אינו מטמא טומאת אוכלין [ב]שלשה על שלשה מטמא מדרס שלשה על שלשה חסר נימא אחת אינו מטמא מדרס הדר א"ר ירמיה לאו מילתא היא דאמרי דבעו מיניה חברייא מרב כהנא עומר שהקריבו ישראל בכניסתן לארץ מהיכן הקריבוהו אם תאמר דעייל ביד [2]נברי קצירכם אמר רחמנא ולא קציר נברי ממאי דאקריבו דלמא לא אקריבו לא ס"ד דכתיב [3]ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח [ד]ממחרת הפסח אבול מעיקרא לא אבול דאקריבו עומר והדר אבלי מהיכן הקריבו אמר להן כל שלא הביא שליש ביד נברי ודלמא עייל ולא קיס להו [6]אלא קיס להו ודלמא לא עייל כלל אבל היכא דעייל ריבעא בין שליש לפחות משליש לא קיס להו לא סלקא דעתך דכתיב [4]והעם עלו מן הירדן בעשור לחדש ואי ס"ד דלא עייל כלל בחמשה יומי מי קא מליא אלא מאי דעייל רבעא או דנקא אכתי בחמשה יומי מי קא מליא אלא מאי אית לך למימר [5]ארץ צבי כתיב בה ה"נ ארץ צבי כתיב בה מתקיף לה רבי חנינא ומי מצית אמרת דהאי אסיף קציר הוא והכתיב [6]באספך מגרנך ומיקבך ואמר מר [ו]בפסולת גורן ויקב הכתוב מדבר א"ר זירא הא מילתא הואי בידן ואתא רבי חנינא שדא ביה [7]נרגא אלא מנלן בדתניא רבי יונתן בן יוסף אומר [7]ועשת את התבואה לשלש השנים אל

אלא מאי אסיף קציר. מכלל מכל מקום פשטיה דקרא חג הבא בזמן מסכת א]: **וקרי ליה בצאת השנה.** מ"מ כהאי קרא לאחריני לא סגי אי לאו כמועד שנת השמטה בחג הסוכות: **חסר** קורטוב. אחד משמונה בשמינית כדאיתא בפרק המוכר את הספינה (ג"ב 5.) ומדה הפחותה נקט ולאו דוקא דאפילו פחות מכאן ואפילו אסר טיפה אינו טובל: **ולא** קציר נברי. ואף על גב דירוסה היא לסס מאבותיהם כדאיתא בע"ז פרק רבי ישמעאל (דף נג:) דאתר רחמנא ואתריהם תעברון בהם מכדי ירושה היא לסס מאבותיהם ואין לדם לוסר דבר שאינו שלו מ"מ יש לו במה שזרע ומ"מ [ט](דייק) הכא שפיר משום לאמות הרשעים:

דאקריבו עומר וחדר אבול. הקשה ר' אברהם מן עזרא הא ממחרת הפסח היינו ט"ו בניסן אבול ממחרת שאיטת הפסח הכשהו בי"ד דלכתיב בפרשת מסעי ממחרת הפסח יצאו בני ישראל ביד רמה וזה היה בט"ו ומשיב לו ר"ת דה"ק קלא ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח כלומר מן היום מצות וקלוי דבול חדש מכאן ולהיות ט"ז לאקריבו עומר והדר אבול וה"ג משכאן ט"ז לאקריבו עומר והדר אבלי מהיכן הקריבו אמר להן כל שלא הביא שליש ביד נברי ודלמא עייל ולא קיס להו [ו]אלא קיס להו ודלמא לא עייל כלל אבל היכא דעייל ריבעא בין שליש לפחות משליש לא קיס להו לא סלקא דעתך דכתיב [ד]והעם עלו מן הירדן בעשור לחדש ואי ס"ד דלא עייל כלל בחמשה יומי מי קא מליא אלא מאי דעייל רבעא או דנקא אכתי בחמשה יומי מי קא מליא אלא מאי אית לך למימר [ה]ארץ צבי כתיב בה ה"נ ארץ צבי כתיב בה מתקיף לה רבי חנינא ומי מצית אמרת דהאי אסיף קציר הוא והכתיב [ו]באספך מגרנך ומיקבך ואמר מר [ז]בפסולת גורן ויקב הכתוב מדבר א"ר זירא הא מילתא הואי בידן ואתא רבי חנינא שדא ביה [ח]נרגא אלא מנלן בדתניא רבי יונתן בן יוסף אומר [ט]ועשת את התבואה לשלש השנים אל

שלים לפני ר"ה: **ודלמא לא עייל כלל.** ופליגי לית להו התחילו להתבטל בשביעית קאמר רחמנא מלות שביעית לימשך ליסורה עד חג הסוכות ולקלור: **לא ס"ד.** דלמעטי קרא מלא כשהגיעו שליש דמוכח קרא לאחריני: **וחג האסיף בצאת השנה מאי חג האסיף לימלמ.** דהסוח סם סוכות ומשום הבא בזמן אסיפה למה לי לכתוב אחד קרא תרי זימני הא כתיב בההוא קרא גופיה באספך מעשיך: **אלא מאי אסיף קציר.** וס"ק ומא אחר הוא באספך אסיף מעשיך מן המעשה אחר שליש לכל תבואה שנקלרת בחג בידוע שהגיעה שליש לפני ר"ה: **וקא קרי ליה בצאת השנה.** שהיא מעשה היולאת אלמע תבואה אחר שליש: **וקיס להו לרבנן.** בתמיה וכי בקיאין הן בטיב גידול התבואה לדעת שאין התבואה רואיה לקלור בחג אלא בשליש אחרון בעצרה: **לא אסיף נפשך כר מהלכתא.** לפקפק בשיעור חכמים: **כל מדומסס כך הוא.** מלומלמת: **אסר קורטוב.** מדה קטנה מאד אחד מתר' בשמיעית בלוג: **כביצה** (ג) **אוכלים.** וקיס להו לרבנן[ה] שאין בית הבליעה מחזיק לא פחות ולא יותר מביצת תרגוגלת וכתיב בטומאת אוכלין (ויקרא יא) מכל האוכל אשר יאכל אוכל הנאכל בצמ אחת: **שלשה טפיחים על שלשה טפיחים מטפחים מדרס.** שיערו חכמים שבשיעור הזה רואי לגיבה: **לאו מילתא היא דאמרי.** שהקשתי לומר וקיס להו לרבנן בין שלש לשלשה מטלים דומלי קיס להו: **דעייל ניד נגרי.** שנתבטל עד שלא נאו לאתר: **קיריכם.** לאטית קנירכם ומארחי לקלור היא קרויה קציר: **ממחרת הפסח.** הוא יום הקרבת העומר ממחרת יום הראשון של פסח: **ולמאן עייל ולא קיס להו.** מקשינן דמילתיה דר' ירמיה הוא ואי ס"ד לא קיס להו דלמאן עייל ניד נכרי ולא הוה קיס להו: **ה"ג.** גרי תבואה שנקלרת בחג: **קיס להו.** שהגיעה שליש לפני ר"ה: **ולא קציר נברי.** ולא על גב דירוסה היא לסס מאבותיהם כדאיתא בע"ז פרק רבי ישמעאל (דף נג:) דאתר רחמנא ואתריהם תעברון בהם מכדי ירושה היא לסס מאבותיהם ואין לדם לוסר דבר שאינו שלו מ"מ יש לו במה שזרע ומ"מ (ד"ק) הכא שפיר משום לאמות הרשעים:

דאקריבו עומר וחדר אבול. הקשה ר' אברהם מן עזרא הא ממחרת הפסח היינו ט"ו בניסן אבול ממחרת שאיטת הפסח הכשהו בי"ד דלכתיב בפרשת מסעי ממחרת הפסח יצאו בני ישראל ביד רמה וזה היה בט"ו ומשיב לו ר"ת דה"ק קלא ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח כלומר מן היום מצות וקלוי דבול חדש מכאן ולהיות ט"ז לאקריבו עומר והדר אבול וה"ג משכאן ט"ז לאקריבו עומר והדר אבלי מהיכן הקריבו אמר להן כל שלא הביא שליש ביד נברי ודלמא עייל ולא קיס להו [ו]אלא קיס להו ודלמא לא עייל כלל אבל היכא דעייל ריבעא בין שליש לפחות משליש לא קיס להו לא סלקא דעתך דכתיב [ד]והעם עלו מן הירדן בעשור לחדש ואי ס"ד דלא עייל כלל בחמשה יומי מי קא מליא אלא מאי דעייל רבעא או דנקא אכתי בחמשה יומי מי קא מליא אלא מאי אית לך למימר [ה]ארץ צבי כתיב בה ה"נ ארץ צבי כתיב בה מתקיף לה רבי חנינא ומי מצית אמרת דהאי אסיף קציר הוא והכתיב [ו]באספך מגרנך ומיקבך ואמר מר [ז]בפסולת גורן ויקב הכתוב מדבר א"ר זירא הא מילתא הואי בידן ואתא רבי חנינא שדא ביה [ח]נרגא אלא מנלן בדתניא רבי יונתן בן יוסף אומר [ט]ועשת את התבואה לשלש השנים אל

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תום' ד"ה מלא וכו' בזמן אסיפה. נ"ב וכפרש"י בד"ה מלא מאי אסיף וכו':

מוסף רש"י

לא תפיק נפשך לבר מהלכתא. כל דברי חכמים שנקבעו אל תהרהר אחריהן (סוטה שז:). **כל מדות חכמים כן הוא.** העמידוה יפה ולא תמוטו (כתובות קד:). **בפסולת גורן ויקב.** פסולת גורן קשין, פסולת יקב זמורות ושכולות דריקים (סוכה יב:).

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה כביצה מטמאה טומאת אוכלין דקים להו: **(ו)** תום' ד"ה לקבר שהקריבו: **(ז)** תום' ד"ה לאקריבו כו' שכתו בתריה וישבות המן ממחרת באכלם מעבור הארץ ולא היה עוד: (ג) ד"ה הכא נמי כו' כלשון זה מצינו בסוכה יומי ועוד כו' בשלוח כלי שתייבש יפה:

גליון הש"ס

גמ' ובקים כו'. עי' יומא עט ע"ב: **שם לא תפיק כו'.** סוטה נו ע"ב: **שם אלא קים להו ה"נ קים להו.** תמוה לי למ"ל דומה זה לזה לפיל שלא רואים התבואה קודם כ"ה אלא עתה כשקוצרים אותה בסוכות ובפרט לזמן מדבר בכל שלים קודם כ"ה הוה ליל ולא הוה קיס להו כהך דכלא מסתפי ליה ומשכחת לתרץ דלא רואי התבואה שלים הוה קיס להו מה שהוא לריאת עין. והא דזה ולאי בקיאין בשקצני משכחת שלים מעט בכל השלים אין בו משום שביעית ולא משום מעשר ולא מיירוי בשמיט בכלי שלים בשלים בקיאין:

תורה אור השלם

1. וְחַג הַקָּצִיר בִּכּוּרֵי מַעֲשֶׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה וְחַג הָאָסִף בְּצֵאת הַשָּׁנָה בְּאָסְפְּךָ אֶת מַעֲשֶׂיךָ מִן הַשָּׂדֶה:
שמות כג טז
2. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וּקְצַרְתֶּם אֶת קְצִירָהּ וַהֲבֵאתֶם אֶת עֹמֶר רֵאשִׁית קְצִירְכֶם אֶל הַכֹּהֵן:
ויקרא כג י
3. וַיֹּאכְלוּ מֵעֲבוּר הָאָרֶץ מִמָּחֳרַת הַפֶּסַח מַצּוֹת וְקָלוּי בָּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה:
יהושע ה יא
4. וְהָעָם עָלוּ מִן הַיַּרְדֵּן בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן וַיַּחֲנוּ בַּגִּלְגָּל בִּקְצֵה מִזְרַח יְרִיחוֹ:
יהושע ד יט
5. וְיַעַשׂ הַבָּא אֵלָיו כִּרְצוֹנוֹ וְאֵין עוֹמֵד לְפָנָיו וַיַּעֲמֹד בְּאֶרֶץ הַצְּבִי וְכָלָה בְיָדוֹ:
דניאל יא לז
6. חַג הַסֻּכֹּת תַּעֲשֶׂה לְךָ שִׁבְעַת יָמִים בְּאָסְפְּךָ מִגָּרְנְךָ וּמִיִּקְבֶךָ:
דברים טז יג
7. וְצִוִּיתִי אֶת בִּרְכָתִי לָכֶם בַּשָּׁנָה הַשִּׁשִּׁית וְעָשְׂת אֶת הַתְּבוּאָה לִשְׁלֹשׁ הַשָּׁנִים:
ויקרא כה כא

רבינו חננאל

שנאמר וחג האסיף בצאת השנה, וקיימא לן דהאי אסיף קציר הוא. וכך פירושו, כל קציר הנקצר בחג הסוכות בצאת השנה, כלומר מן השנה היוצאת הוא חשוב, וקים [להו] לרבנן דכל תבואה שנקצרת בחג הסוכות, בידוע שהביאה שליש לפני ראש שנה, וקרי ליה בצאת השנה. ואמרינן וכי קים להו לרבנן בין פחות שליש לשליש. ופרקינן לא תוקי ותפיק נפשך לבר מהילכתא. כלומר, אין לאדם להוציא עצמו מן ההלכה, ולדקדק איך יתכן דבר זה, דהא כל מידות חכמים כך הן במ' סאה הוא טובל במ' סאה חסר קורטוב אינו טובל. פי' קורטוב, אחד משמונה בשמינית וכי יכול אדם לעמוד בתתק"ס (ספל) רוטל מים שהן שיעור המקוה, אם חסרו חלק אחד משמונה בשמינית. וכן כביצה מטמאה טומאת אוכלים כולו'. אלמא קים להו בהני כולהו, בשליש לפחות משליש נמי קים להו. **ואתא** ר' ירמיה למידק ולפרושי האי סברא דקים להו לרבנן בין שליש לפחות משליש, מן העומר שהקריבו ישראל בכניסתן לארץ, שנאמר ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח מצות וקלוי בעצם, ש"מ מדכתיב ממחרת הפסח, דוקא ממחרת

סז א מיי' פ"ד מהל' מקוואות הלכה ג סמג עשין רמח טוש"ע י"ד סי' רמ סעיף ג:
סח ב מיי' פ"ד מהל' טומאת אוכלין הלכה ג:
סט ג מיי פכ"ג מהל' כלים הלכה ג: